

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

ŞİKAYET NO : 2015/6050
KARAR TARİHİ :18/06/2016

RET KARARI

ŞİKAYETÇİ :
ŞİKAYETÇİ VEKİLİ : -
ŞİKAYET EDİLEN İDARE : ... Üniversitesi Rektörlüğü
ŞİKAYETİN KONUSU : Şikayetçinin, ... Üniversitesi Enstitüsü Anabilim Dalındaki "Gelişim ve Öğrenme" ile "Öğretimde Planlama ve Değerlendirme" adları altındaki formasyon derslerinin tüm doktora öğrencileri için zorunlu tutulması uygulamasının kaldırılması talebi hakkındadır.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ : 28.12.2015

I. USÛL

A. Şikâyet Başvuru Süreci

1) Kurumumuza yapılan şikâyet başvurusu, 28/12/2015 tarih ve 13542 sayı ile kayıt altına alınan, gerçek kişiler için şikâyet başvuru formu vasıtasıyla yapılmıştır. Şikâyet başvurusunun karara bağlanması için 28/03/2013 tarih ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca şikâyetin incelenmesine ve araştırılmasına geçilmiş; 2015/6050 şikâyet numaralı "Tavsiye Kararı" önerisiyle Kamu Başdenetçisi' ne sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2) Şikâyet başvurusunun yapılan ön incelemesi neticesinde; şikâyet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, şikâyetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, idari başvuru yolunun tüketildiği, şikâyetin süresinde yapılmış olduğu ve diğer ön inceleme konularında da bir eksikliğin bulunmadığı, bu nedenle şikâyetin incelenmesine ve araştırılmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikâyetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3) Şikâyetçi, başvuru dilekçesi ve eklerinde özetle; Üniversitesi (..) Enstitüsü Anabilim Dalında doktora öğrencisi olduğunu, bölüm öğrencilerinden istenen "Gelişim ve Öğrenme" ile "Öğretimde Planlama ve Değerlendirme" adları altındaki formasyon derslerinin zorunlu tutulmasının

eğitimle ilgili olmayan bölümlerden istenmesinin Üniversitenin kendi yönetmeliğinde olmadığı gibi Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın (YÖK) mevzuatında da olmadığını, diğer üniversitelerde de istenmediğini, bu dersleri istemenin eğitim alanı dışında doktora yapan öğrencilere herhangi bir katkısının olmadığını ve öğrencilere ekstra bir külfet getirdiğini belirterek, eğitim ve öğretim alanı dışında kendisi gibi doktora yapan öğrencilerin formasyon dersi alma uygulamasının sonlandırılmasını talep etmektedir.

B. İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları

4) Şikayetçinin .. Rektörlüğüne yapmış olduğu/2015 tarihli başvurusu sonucunda Üniversiteden verilen/2015 tarih ve5 sayılı cevapta; Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 10 uncu paragrafta yer verilen hükümleri kapsamında anabilim dalı başkanlıklarının teklifleri, enstitü kurulunca uygun görülen ve Üniversite Senatosunun onayı ile, her eğitim-öğretim yılı için Eğitim Planlarının uygulamaya konulduğu, geçmişte olduğu gibi şikayetçinin de eğitim gördüğü yıllarda bahsi geçen 2 adet dersin eğitim planlarında yer aldığı, dolayısıyla bu eğitim ve öğretim hizmetinin içinde yer alan birimlerle birlikte, öğrencilerin senatoca uygulanması onaylanan eğitim planlarında yer alan ders ve yükümlülükleri yerine getirmek zorunda olduğu, bu sebeple şikayetçinin iddia ettiği gibi “mevzuatta yeri olmadığından dolayı formasyon alması zorunluluğun olmadığı” ifadesinin yanlış olduğuna” değinilerek, talebin yerine getirilemeyeceği bildirilmiştir.

5) Şikayetin çözümüne ilişkin/2016 tarih ve ... sayılı yazımızla ... Rektörlüğünden bilgi-belge talep edilmiştir. İdarenin/2016 tarih sayılı cevabi yazısında özetle;

5.1)Yükseköğretim Yürütme Kurulunun 05/10/1999 tarih ve 2680 sayılı kararı ile 1999-2000 eğitim-öğretim yılında öğretim üyesi adayı olarak araştırma görevlilerinin öğretim bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi amacıyla *Gelişim ve Öğrenme ile Öğretimde Planlama ve Değerlendirme* derslerinin üniversitelerin Eğitim Bilimleri Bölümlerindeki öğretim üyelerince açılmasını sağlayacak düzenlemelerin ilgili enstitü kurulları tarafından yapılmasını üniversitelere 16/11/1999 tarih ve 27854 sayılı yazı ile bildirdiği,

5.2)YÖK'ün doktora eğitiminin ülkemizde genelde akademik kariyer için yapıldığını gerekçe göstererek, söz konusu iki dersin sadece araştırma görevlileri tarafından değil doktora yapan tüm öğrenciler tarafından alınması gerektiğini 07/04/2000 tarih ve 6961 sayılı yazı ile duyurduğu ve YÖK'ün kararlarının kendileri için bağlayıcı olması nedeniyle söz konusu derslerin 1999-2000 eğitim öğretim yılından 2006-2007 eğitim öğretim yılına kadar zorunlu ders statüsünde verildiği,

5.3)Ancak, YÖK'ün 17/03/2006 tarih ve 5551 sayılı yazısı kapsamında, öğrencilerin doktora öğrenimi kapsamında *Gelişim ve Öğrenme ile Öğretimde Planlama ve Değerlendirme* derslerini alıp almamalarının her üniversitenin senato kararına bırakıldığı belirtilmiş olup, bu doğrultuda; .. Senatosunun 10/10/2006 tarih ve 11 sayılı toplantısında alınan karar uyarınca, Üniversitenin Enstitülerinde doktora yapan kadrolu/ kadrosuz öğretim görevlisi, okutman, uzman ve araştırma görevlilerinin söz konusu dersleri zorunlu olarak almalarının karara bağlandığı,

5.4)Anılan iki derste ele alınan konuların ve etkinliklerin, doktora öğrencilerinin hem “öğreticilik” becerilerine hem de “kişisel gelişimleri ”ne katkı yaptığından önem taşıdığı; *Gelişim ve Öğrenme dersinde*, öğrencilerini tanıyan onların gelişim ve öğrenme özelliklerinin farkında olan öğretim üyelerinin yetiştirilmesi için çaba harcandığı, *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme* dersinde ise öğretim ve değerlendirme becerilerinin geliştirilmesinin hedeflendiği,

5.5) Üniversitelerin en önemli misyonlarından birinin “eğitsel sürecin kalitesini yükseltmek ve etkinliğini artırmak” olduğu, bunun için eğitsel süreci yönlendiren “öğretim üyelerinin öğretme görevleriyle ilgili bilgilerinin” artırılmasının gerektiği, öğretim elemanlarının pedagojik açıdan yetersiz olduklarının bir gerçek olduğu, daha etkili bir öğretim sağlamak için “öğretim kuramları, yöntem ve teknikleri konusunda formal bir eğitim verilmesinin gerekli olduğu,

5.6) Şubat 2007 tarihinde YÖK tarafından sunulan **Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi Raporunda**; yükseköğretim alanında yaşanan öğretim sorunlarına değinilerek, “Üniversite öğretim üyeliğine yapılan atamalarda daha çok bilimsel başarı üzerinde durulmaktadır. Bu öğretim üyelerinin, başarılı bir öğretici olması için, yararlı olabilecek pedagojik formasyonları bulunup bulunmadığı hesaba katılmamaktadır. Bu açığı kapamak için öğretim üyeliğine atanan bir kişinin pedagojik formasyonunu geliştirmesi için olanaklar yaratılmalıdır. **Öğretim üyelerinin ne tür ve ne düzeyde bir pedagojik formasyona sahip olması gerektiğini her üniversitenin senatosu kararlaştırmalıdır.**” denildiği,

5.7) Bu doğrultuda; Enstitüsünün Fakültesi ile işbirliği yaparak üzerine düşen sorumluluğunu yerine getirdiği ve 2014-2018 yılı Stratejik Planında yer alan akademik ve idari personelin gelişiminin sürekliliğinin sağlanması gerektiği amacının gerçekleştirilmesi için söz konusu derslerin korunması gerektiği,

5.8) Şikâyetçinin, diğer üniversitelerin ... bilimleri enstitülerinde okuyan doktora öğrencilerinin bu dersleri alma yükümlülüğünün olmadığı yönündeki iddiasının doğru olabileceği, zira bu konunun üniversite senatolarının kararına bırakılmış olduğu,

5.9) Yukarıda adı geçen derslerin Üniversitede 16 yıldır kesintisiz olarak verildiği, bu derslerin hem güz hem de bahar yarıyılında dörder şube olarak açıldığı, her sınıfın mevcudunun 25-30 kişiyi aşmamasına dikkat edildiği, devam zorunluluğu bulunduğu, ödevler içerdiği ve ara/yarıyıl sonu sınavları olduğu, belirtilmiştir.

6) Şikâyetin çözümüne ilişkin olarak .../2016 tarih ve sayılı yazıyla görüşü talep edilen YÖK'ten alınan .../2016 tarih sayılı cevabi yazıda özetle;

6.1).. Senatosunca alınan kararın 17/03/2006 tarih ve 973 sayılı yazılarıyla uyumlu olduğu ve şikâyetçinin şikâyetinin yerinde olmadığı,

6.2) Öğretim elemanları ile ilgili mevzuatta öğretim elemanlarının formasyon almalarına dair hüküm bulunmasa da, birçok üniversitenin öğretim elemanı kadro ilanlarında formasyon almış olmak şartının yer alması nedeniyle şikâyetçinin kaldırılmasını talep ettiği derslerin gerek akademik kadroda doktora yapan gerekse diğer öğrencilere verilmesinin uygun olduğunun düşünüldüğü, bildirilmiştir.

C. Olaylar

7) Bilimleri Enstitüsü Anabilim Dalında doktora öğrencisi olan şikâyetçi, bölüm öğrencilerinden istenen "Gelişim ve Öğrenme" ile "Öğretimde Planlama ve Değerlendirme" adları altındaki formasyon derslerinin eğitim alanı dışında doktora yapan öğrencilere herhangi bir katkısının olmadığı ve öğrencilere ekstra bir külfet getirdiği iddiasıyla, bu derslerin doktora öğrencilerine zorunlu tutulmaması talebini .. Rektörlüğü'ne/2015 tarihinde iletmiştir. Üniversite yaptığı başvuruya cevaben kişinin talebinin yerine getirilemeyeceğini bildirmiş olup, bunun üzerine; şikâyetçinin, eğitim ve öğretim alanı dışında kendisi gibi doktora yapan öğrencilerin söz konusu formasyon derslerini

zorunlu olarak alma uygulamasının sonlandırılması talebiyle 28/12/2015 tarihinde Kurumumuza başvurduğu anlaşılmıştır.

D. Kamu Denetçisi'nin İnceleme ve Araştırma Bulguları

8) Şikâyet konusuna ilişkin; ... Rektörlüğünden ve YÖK'ten bilgi ve belge talep edilmiş, idarece verilen cevabi yazıda belirtilen hususlara "II-B İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları" bölümünde yer verilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

9) **T.C. Anayasasının 42 nci maddesinde** kimsenin, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılmayacağı; öğrenim hakkının kapsamının kanunla tespit edileceği ve düzenleneceği; **74 üncü maddesinde** herkesin bilgi edinme ve **kamu denetçisine başvurma hakkına sahip olduğu** hükme bağlanmış; **131 inci maddesinde** yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim - öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile Yükseköğretim Kurulunun kurulacağı belirtilmiştir.

10)14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun Görevi" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrası; *"(1) Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikayet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir."* şeklindedir.

11) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunun "Yükseköğretim Kurulunun görevleri" başlıklı 7 nci maddesinin (a) bendi; *"Yükseköğretim kurumlarının bu Kanunda belirlenen amaç, hedef ve ilkeler doğrultusunda kurulması, geliştirilmesi, eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve yükseköğretim alanlarının ihtiyaç duyduğu öğretim elemanlarının yurt içinde ve yurt dışında yetiştirilmesi için kısa ve uzun vadeli planlar hazırlamak, üniversitelere tahsis edilen kaynakların, bu plan ve programlar çerçevesinde etkili bir biçimde kullanılmasını gözetim ve denetim altında bulundurmak,"* hükmünü amirdir.

11.1) Aynı Kanunun "Senato" başlıklı 14 üncü maddesinin (b) bendinde; *"Senato, üniversitenin akademik organı olup; eğitim - öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak, yıllık eğitim - öğretim programını ve takvimini inceleyerek karara bağlamak (...)* görevlerini yapar." denilmektedir.

12) 2547 sayılı Kanun'un 35 inci maddesine dayanarak hazırlanan Bir Üniversite Adına Bir Diğer Üniversitede Lisansüstü Eğitim Gören Araştırma Görevlileri Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi; *"Araştırma görevlilerinin lisansüstü eğitimleri sırasında enstitü kurulunca gerekli görülen eğitim bilimleri derslerini de almaları sağlanır."* hükmünü içermektedir.

13)Ege Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 11 inci maddesinin birinci fıkrası *"Üniversitede yürütülen lisansüstü programlar; yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik çalışmalarından oluşur. Bu programların hangi enstitü anabilim/anasanat dallarında ve nasıl yürütüleceği ilgili enstitü kurulunun önerisi ve Senatonun onayı ile belirlenir."*; beşinci fıkrası

“Öğrencilerin her türlü eğitim-öğretim faaliyeti, yerel kredi ve AKTS kredisi şeklinde kredilendirilir. Yerel kredi, yarıyıl boyunca devam eden bir dersin haftalık teorik ders saatinin tamamı ile bir haftalık uygulama veya laboratuvar saatinin yarısının toplamıdır. AKTS kredisi ise öğrencinin çalışma yükü temel alınarak hesaplanır. **Anabilim/anasanat dalı kurulunun önerisi üzerine enstitü kurulunca kararlaştırılarak eğitim planlarında gösterilen ders kredileri Senatonun onayına sunulur. Bir lisansüstü programda yıllık eğitim-öğretim faaliyetlerinin toplamı 60 AKTS kredisidir.” 47 nci maddesi “Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde 03/03/1983 tarihli ve 17976 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Lisansüstü Eğitim-Öğretim Enstitülerinin Teşkilat ve İşleyiş Yönetmeliği, 01/07/1996 ve 22683 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği, 22/08/2011 tarihli ve 26266 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ege Üniversitesi Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat hükümleri ile ÜAK, YÖK, Senato ve enstitülerin yönetim kurulu kararları uygulanır.” hükümlerini amirdir.**

14)Yükseköğretim Yürütme Kurulunun 05/10/1999 tarih ve 2691 sayılı kararı ile “12 nci paragraftaki hüküm gereğince, bu kapsamdaki tüm öğrencilerin Eğitim Fakülteleri programlarında meslek bilgisi dersi olarak yer alan derslerden öncelikle “Gelişim ve Öğrenme” ve “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” derslerini alabilmelerini sağlayacak şekilde ilgili enstitü kurulları tarafından gerekli düzenlemelerin yapılması” uygun bulunmuştur.

15)YÖK’ün Üniversite Rektörlüklerini muhatap 07/04/2000 tarih ve 6961 sayılı yazısında; “Doktora eğitimi ülkemizde genellikle akademik kariyer için yapıldığından söz konusu bu iki dersin sadece 2547 sayılı Kanun’un 35 inci maddesi uyarınca doktora yapan araştırma görevlileri tarafından değil, doktora yapan tüm öğrenciler tarafından alınmasında yarar görülmektedir.” denmektedir.

16)YÖK’ün üniversitelere gönderilen 17/03/2006 tarih ve 5551 sayılı yazısında “Yürütme Kurulu’nun 05/10/1999 tarihli toplantısında alınan kararın, 12 nci paragraftaki “araştırma görevlilerinin lisansüstü eğitimleri sırasında enstitü kurulunca gerekli görülen eğitim bilimleri derslerini de almaları sağlanır” hükmüne dayanılarak iptal edildiği ve belirtilen derslerin verilip verilmeyeceğine ilişkin düzenlemelerin üniversite senatosu kararı çerçevesinde enstitü kurullarınca yapılmasının Genel Kurul’un 10/03/2006 tarihli toplantısında uygun bulunduğu” görülmüştür.

17)..Senatosunun 10/10/2006 tarihli kararında, Üniversitenin Enstitülerinde doktora yapan kadrolu-kadrosuz Öğretim Görevlisi, Okutman, Uzman ve Araştırma Görevlilerinin “Gelişim ve Öğrenme” ile “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” derslerini almalarının zorunlu olmasına karar verilmiştir.

B. Şikâyet Konusuna İlişkin Uygulamalar

18)Danıştay’ın 8. Dairesinin 19/03/2013 tarih ve E:2009/10831, K:2013/6383 sayılı kararında; Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde doktora öğrencisi olan davacı tarafından, doktora yeterlik sınavında başarılı olan doktora öğrencileri tarafından alınması zorunlu tutulan “Gelişim ve Öğrenme” ile “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” isimli formasyon derslerinin, öğretim elemanı kadroları dışındaki doktora öğrencilerine zorunlu tutulmaması ve anılan derslerden muaf tutulma istemiyle açılan davada “doktoranın yüksek seviyeli akademik derece, bilimsel yeterlik derecesi olduğu; doktora eğitiminin öğrenciye bağımsız bir şekilde araştırma yapabilme, bilimsel konuları derinlemesine yorumlama, yeni sonuçlara ulaşabilme ve bunu aktarabilme yeteneğinin kazandırılması olduğu, bu amaç doğrultusunda doktora yapılan bilim dalına özgü derslerin yanı sıra bu hususa ilişkin sonuçlara doktora öğrencilerinin ulaşabilmesine ve bunu gerek öğrencilere gerekse bu alanda çalışan kişilere doğru bir şekilde iletebilmesi için doktora alanının dışında çeşitli derslerin de verilmesinin gerektiğinin açık olduğu; doktora eğitiminin hemen ardından akademik personel

olunmamasının ileride bu yönde tercih yapılamayacağına karine teşkil etmeyeceği” belirtilerek anılan derslerin verilmesinde eğitim hizmetlerinin gereklerine ve hukuka aykırılık bulunmayarak talep reddedilmiştir.

C. Kamu Denetçisi Serpil Çakın’ın Kamu Başdenetçisi’ne Önerisi

19) Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; “Gelişim ve Öğrenme” ile “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” adlı formasyon derslerinin tüm doktora öğrencilerine verilirken verilmeyeceği hususunun .. Senatosunda tekrar ele alınarak metnin açık ve anlaşılır bir şekilde yeniden düzenlenmesi ve şikayetçinin talebinin verilecek karar doğrultusunda gözden geçirilmesi için ilgili idareye tavsiyede bulunulması yönünde hazırlanan öneri Kamu Başdenetçisi’ne sunulmuştur.

D. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

20) Bilimleri Enstitüsü Anabilim Dalında doktora öğrencisi olan şikayetçi, bölüm öğrencilerinden istenen "Gelişim ve Öğrenme" ile "Öğretimde Planlama ve Değerlendirme" adlı formasyon derslerinin eğitim alanı dışında doktora yapan öğrencilere herhangi bir katkısının olmadığını, aksine külfet olduğunu ifade ederek, bu derslerin eğitim ve öğretim alanı dışında doktora yapan öğrencilere zorunlu tutulmaması talebiyle 28/12/2015 tarihinde Kurumumuza başvurmuştur. Şikayetçinin “eğitim alanı dışında doktora yapan” öğrencilerden kastının “öğretim elemanı kadroları dışındaki” doktora öğrencileri olduğu anlaşılmaktadır.

21) Dosya kapsamından, ülkemizde yükseköğretim faaliyetlerinin kapsamını belirleyerek, eğitim-öğretim faaliyetlerinin Kanunlarda belirtilen amaç ve hedefler doğrultusunda gerçekleştirilmesi ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesinin planlamasını yapmakla yükümlü YÖK tarafından yükseköğretim faaliyetlerinin “kalitesinin” yükseltilmesinin amaçlandığı; bunun için “öğretim elemanlarının öğretim kuramları, yöntem ve teknikleri konusunda formal bir eğitim almalarının gerekli olduğu” yönünde tutum aldığı görülmüştür.

21.1) Nitekim, 03/07/2006 tarihli “Türkiye’nin Yükseköğretim Stratejisi” adlı belgede yükseköğretim alanında dünyada yaşanmakta olan yeni teknolojilerin ülkemizde yeterince yer bulmadığı, eski öğretim tekniklerinin üniversitelerde yerini koruduğu belirtilmekte; bunun “öğretme tekniklerine” yeterince önem verilmemesinden kaynaklandığı, Türkiye’de öğretimin büyük ölçüde metinlerin okunması ve belletilmesi üzerinden yapıldığı ifade edilerek, “Üniversite eğitiminde, eski öğretim tekniklerinin hakimiyeti sürmektedir. Yükseköğretim kurumlarında, sınırlı kaynaklardan yararlanarak hazırlanan ders notlarına ya da öğrenciye not tutturularak bellettirilme esasına dayanan bir öğretim yöntemi oldukça yaygındır. Derslerinde yeni öğretim teknolojilerinden yararlanan öğretim üyelerinin de genelde bu teknolojinin olanaklarından yeterli düzeyde yararlanmadıkları görülmektedir. Bu durum, üniversitelerde “ne öğreteceğiz” sorusunun, “nasıl öğreteceğiz” sorusunun önüne geçmesiyle yakından ilişkilidir. “Nasıl öğreteceğiz” sorusuna önem verilmedikçe, yeni teknolojilerin doğru kullanımı gerçekleştirilemediği gibi, bu teknolojilerin öğretim kalitesine yapabilecekleri katkılardan da yeterince yararlanılamaz.” (s. 189) denilmektedir.

21.2) Aynı belgenin “Doktora ve Sonrası Eğitimli İşgücünü Artırmak İçin Stratejilerin” yer aldığı bölümünde ise (s. 196) “Üniversite öğretim üyeliğine yapılan atamalarda daha çok bilimsel başarı üzerinde durulmaktadır. Bu öğretim üyelerinin, başarılı bir öğretici olması için, yararlı olabilecek pedagojik formasyonları bulunup bulunmadığı hesaba katılmamaktadır. Bu açığı kapamak için

öğretim üyeliğine atanan bir kişinin pedagojik formasyonunu geliştirmesi için olanaklar yaratılmalıdır. Öğretim üyelerinin ne tür ve ne düzeyde bir pedagojik formasyona sahip olması gerektiğini her üniversitenin senatosu kararlaştırmalıdır.” denilmektedir.

22) Bu anlayışın uzun süredir yükseköğretim faaliyetlerinin planlama ve yürütülmesinde hakim olduğu anlaşılmaktadır. 14 sayılı paragrafta yer verilen YÖK Yürütme Kurulunun 05/10/1999 tarih ve 2691 sayılı kararı ile “bir üniversite adına bir diğer üniversitede lisansüstü eğitim gören araştırma görevlilerinin “Gelişim ve Öğrenme” ve “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” derslerini alabilmeleri için üniversitelerin enstitü kurulları tarafından gerekli düzenlemelerin yapılması yönünde karar aldığı; YÖK’ün 07/04/2000 tarih ve 6961 sayılı yazısı ile “doktora eğitimi ülkemizde genellikle akademik kariyer için yapıldığından söz konusu bu iki dersin sadece doktora yapan araştırma görevlileri tarafından değil, **doktora yapan tüm öğrenciler tarafından alınmasında yarar görüldüğünün üniversitelere bildirildiği**, YÖK’ün 17/03/2006 tarih ve 5551 sayılı yazısında ise anılan mevzuatta “araştırma görevlilerinin lisansüstü eğitimleri sırasında enstitü kurulunca gerekli görülen eğitim bilimleri derslerini de almaları sağlanır” denildiğinden 05/10/1999 sayılı Karara ilişkin talimatların iptal edildiği ve “belirtilen derslerin verilip verilmeyeceğine ilişkin düzenlemelerin üniversite senatosu kararı çerçevesinde enstitü kurullarınca yapılmasının” üniversitelere duyurulduğu görülmüştür.

23) Bu kapsamda, .. **Senatosu tarafından önce 20/06/2006 tarihinde** “Araştırma Görevlilerinin doktora öğrenimleri sırasında “Gelişim ve Öğrenme” ile “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” derslerini almalarına”; **akabinde 10/10/2006 tarihinde** ilk karar iptal edilerek “Üniversitenin Enstitülerinde doktora yapan kadrolu-kadrosuz Öğretim Görevlisi, Okutman, Uzman ve Araştırma Görevlilerinin “Gelişim ve Öğrenme” ile “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” derslerini almalarının zorunlu olmasına karar verilmiştir.

24) Doktora programları kapsamında, ilgili Kanun ve Yönetmeliğe uygun olarak müfredata eklendiği tespit edilen **söz konusu derslerin .. tarafından sunulmak istenen eğitimin ilke ve amaçları doğrultusunda düzenlenmesinin bilimsel özerkliğin doğal bir sonucu olduğu, .. tarafından belirlenen akademik standartlar çerçevesinde ders müfredatlarının hazırlanmasının da üniversitenin yetki ve takdir alanında olduğu açıktır. Bu kapsamda, doktora eğitimi sonrasında akademik personel olarak da çalışma tercihinde bulunabilecek kişilere anılan derslerin verilmesinin eğitim hizmetinin gereklerine uygun olduğu; müfredatta bu derslere yer verilmesinde mevzuata aykırılık bulunmadığı tespit edilmiştir.**

25) **Yukarıdan bu yana anlatılanlar, şikâyet başvurusunun iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, ilgili mevzuat ve yargı kararı birlikte değerlendirildiğinde;** ülkemizdeki yükseköğretim faaliyetlerinin “kalitesinin” yükseltilmesi amacıyla uzun süredir çalışmalar yapıldığı, bu kapsamda doktora eğitimini alan kişilere doktora yapılan bilim dalına özgü derslerin yanı sıra enstitü kurulunca gerekli görülen eğitim bilimleri derslerinin üniversite senatolarının kararı çerçevesinde verilmesine karar verildiği, bu doğrultuda .. Senatosu tarafından verilen kararlar “kadrolu olan ya da olmayan tüm doktora öğrencilerinin “Gelişim ve Öğrenme” ile “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” derslerini alması” yönünde karar alındığı; bilimsel özerklik çerçevesinde kendi eğitim programlarını hazırlama yetkisine sahip .. tarafından ilgili mevzuata uygun olarak ders programına eklenen derslerin öğrenciler tarafından alınmasının zorunlu olduğu, kaldı ki eğitim süresinin hemen ardından akademik personel olmayacaksa bile doktorasını tamamlamış kişilerin ileride akademik personel olmak yönünde tercih yapabilecekleri göz önüne alındığında; Üniversitesi Senatosu

tarafından ders programına eklenen “Gelişim ve Öğrenme” ile “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” adlı formasyon derslerinin verilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı tespit edilmiş ve şikayetçinin talebinin reddi gerekmiştir.

D. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

26) 2709 sayılı T.C. Anayasasının "Kanun Önünde Eşitlik" başlıklı 10 uncu maddesinde ifadesini bulan eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17 inci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmadığı gibi şikâyet konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan haklara da aykırı bir durum tespit edilemediği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

E. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

27) Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

28) 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde "Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar." hükmü yer almaktadır. Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesinin 41 inci maddesi ve Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen Avrupa Doğru İdari Davranış yasası gibi uluslararası mevzuatlarda da iyi yönetim ilkelerinin ne olduğuna ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

29)Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; şikâyet başvurusu kapsamında Kurumumuzca istenilen bilgi ve belgelerin idare tarafından süresi içerisinde gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği, şikâyetçi tarafından yapılan başvuruya da İdare tarafından süresi içinde gerekçeli olarak cevap verildiği böylece idarenin “kanunlara uygunluk”, “makul sürede karar verme”, “hesap verilebilirlik”, “kararların gerekçeli olması” ilkelerine **uygun davrandığı**, ancak; idarenin şikâyet başvurusunun konuyla ilgili ilk başvurusunu gerekçeli olarak reddetmesine rağmen, karara karşı başvuru yolunu göstermediği belirlenmiştir. İyi yönetişim ilkelerinde vurgulanan “karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi” ilkesine **uymadığı anlaşılmış olup** idarenin bundan böyle bu ilkeye de uyması beklenmektedir.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

30) 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 17'nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre Kamu Denetçiliği Kurumuna, dava açma süresi içinde yapılan başvuru

işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, 21'inci maddesinin birincisi fıkrası uyarınca başvurunun Kurum tarafından reddedilmesi durumunda, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli Ret Kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

31) 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40 ıncı maddesinin 2 nci fıkrasında, "*Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.*" hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin eylem ve işlemlerine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde **İzmir İdare Mahkemesinde** yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre; **ŞİKÂYETİN REDDİNE,**

Kararın şikâyet başvurusu ve EGE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NE tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

e-imzalıdır

M.Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Başdenetçisi